553

The days of the nations bear no trace
Of all the sunshine so far foretold;
The cannon speaks in the teacher's place –
The age is weary with work and gold,
And high hopes wither, and memories wane;
On hearths and altars the fires are dead;
But that brave faith hath not lived in vain –
And this is all that our watcher said.

- FRANCES BROWN.

บทส่งท้าย

ปัญหาของชีวิตแต่ละบุคคล

กิจของข้าพเจ้าสำเร็จลงแล้ว

แต่ความคิดก็ยังคงท่วมท้นอยู่ ปัญหาต่าง ๆ
ซึ่งเราได้พิจารณาไปแล้วได้นำไปสู่อีกปัญหาหนึ่งซึ่งสูงยิ่งขึ้นและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
เบื้องหลังปัญหาต่าง ๆ แห่งชีวิตของสังคมคือปัญหาของชีวิตแต่ละบุคคล
ข้าพเจ้าได้พบว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะคิดถึงปัญหาหนึ่งโดยไม่คิดถึงอีกปัญหาหนึ่ง
และข้าพเจ้าก็คิดว่าจะเป็นเช่นเดียวกันสำหรับผู้ที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ที่จะมีความคิดสอดคล้องกับข้าพเจ้า เพราะว่า ดังที่ Guizot กล่าว "เมื่อประวัติศาสตร์แห่งอารยธรรมเสร็จสมบูรณ์แล้ว
เมื่อไม่มีอะไรจะกล่าวอีกในเรื่องการอยู่รอดในปัจจุบันของพวกเรา
ก็ย่อมจะหลีกเลี่ยงมิได้ที่มนุษย์จะถามตนเองว่าได้ใช้ทุกสิ่งทุกอย่างหมดสิ้นแล้วหรือ
ตนได้ถึงที่สุดแห่งทุกสิ่งแล้วหรือ?"

ปัญหานี้ข้าพเจ้าไม่สามารถจะอภิปรายได้ในขณะนี้
ข้าพเจ้ากล่าวถึงมันเพียงเพราะว่าความคิดซึ่งเข้ามาสู่ข้าพเจ้าพร้อมกับพลังส่งเสริมอันยากจะอธิบายได้ในขณะที่เขียนหนังสือนี้อยู่นั้น อาจจะเป็นพลังส่งเสริมให้แก่บางท่านที่ได้อ่านด้วย
เพราะไม่ว่าชะตากรรมของหนังสือนี้จะเป็นเช่นไร
มันก็จะได้รับการอ่านจากบางท่านผู้จะถือกางเขนแห่งครูเสดครั้งใหม่ในหัวใจอันแท้จริง
ความคิดอันนี้จะเกิดขึ้นแก่เขาโดยข้าพเจ้ามิต้องแนะนำ
แต่เราจะแน่ใจได้ยิ่งขึ้นว่าเราแลเห็นดาวเมื่อเรารู้ว่าผู้อื่นก็มองเห็นด้วย

สัจจะซึ่งข้าพเจ้าได้พยายามที่จะอธิบายให้กระจ่างชัดจะไม่ได้รับการยอมรับอย่างง่ายๆ
ถ้าเป็นดังกล่าวได้ มันก็จะได้รับการยอมรับมานานแล้ว ถ้าเป็นดังกล่าวได้
มันก็จะไม่ต้องถูกบดบังให้มืดมิดไปแม้เพียงครั้งเดียว แต่มันจะได้พบมิตร –

ผู้ซึ่งจะยอมเหนื่อยยากเพื่อสัจธรรมนี้ ยอมทนทุกข์ทรมานเพื่อสัจธรรมนี้
และถ้าจำเป็นก็จะยอมตายเพื่อสัจธรรมนี้ นี่คือพลังอำนาจของเทวีแห่งสัจจะ

ในที่สุด สัจธรรมนี้จะได้ชัยชนะหรือ? แน่นอนที่สุด แต่ในสมัยเราเอง
หรือในสมัยที่ยังระลึกถึงเราได้อยู่ ใครจะตอบได้?

สำหรับผู้ที่ได้เห็นความขาดแคลนและความทุกข์ยาก
ความโง่เขลาและความมีสภาพเยี่ยงสัตว์ อันเกิดขึ้นเนื่องจากสถาบันสังคมที่อยุติธรรม
และพยายามจะแก้ไขให้ถูกต้องตราบเท่าที่เขายังมีกำลังอยู่ ย่อมมีความผิดหวังและความขมขื่น
มันได้เคยเป็นเช่นนี้มาแล้วในสมัยก่อน มันเป็นเช่นนี้แม้แต่ในสมัยนี้ แต่ความคิดที่ขมขื่นที่สุด
– และบางครั้งมันก็เกิดขึ้นแก่ผู้ที่ดีที่สุดและกล้าหาญที่สุด – ก็คือความสิ้นหวังในความพยายาม
ความไร้ผลของการเสียสละ ในบรรดาผู้ที่หว่านเมล็ดเชื้อลงไว้
มีน้อยคนเหลือเกินที่จะได้เห็นมันเติบโตขึ้นมา หรือแม้แต่จะรู้แน่ชัดว่ามันจะเติบโตขึ้นมา

ขอเราอย่าได้ซ่อนพรางมันไว้
มาตรฐานของสัจจะและความยุติธรรมได้ถูกยกสูงขึ้นหลายต่อหลายครั้งในโลกนี้
และก็ได้ถูกเหยียบย่ำลงไปหลายต่อหลายครั้งเช่นเดียวกัน – บ่อยครั้งโดยการนองเลือด
ถ้าสิ่งที่เป็นปฏิปักษ์กับสัจธรรมเป็นแต่เพียงพลังที่อ่อนแอแล้ว
ไฉนเล่าความผิดพลาดจึงเป็นต่ออยู่ได้นานนัก?
ถ้าเทวียุติธรรมเพียงแต่ยกเศียรขึ้นมาแล้วความอยุติ-ธรรมก็จะหนีหายไปแล้ว
ไฉนเล่าเสียงครวญคร่ำของผู้ถูกกดขี่จึงได้มีอยู่นานนัก?

แต่สำหรับผู้ที่ได้แลเห็นเทวีแห่งสัจจะและจะตามเธอไป สำหรับผู้ที่รู้จักเทวียุติธรรม
และจะต่อสู้เพื่อเธอ ความสำเร็จมิใช่จะเป็นเพียงสิ่งเดียว ความสำเร็จ! ทำไมเล่า
อสัตย์ก็ให้ความสำเร็จอยู่บ่อย ๆ และความอยุติธรรมก็ให้ความสำเร็จอยู่บ่อย ๆ
สัจจะและความยุติธรรมจะต้องไม่ประทานบางสิ่งบางอย่างอันเป็นของตนโดยสิทธิชอบธรรม –
เป็นของตนโดยเนื้อแท้ มิใช่โดยอุบัติการณ์หรือไร?

สัจจะและความยุติธรรมมีบางสิ่งบางอย่างนั้นที่จะประทานให้ ที่นี่และขณะนี้
ทุกท่านที่ได้รู้สึกถึงความสูงส่งของสัจจะและความยุติธรรมย่อมรู้ในข้อนี้
แต่บางครั้งเมฆก็กวาดลงต่ำ มันเป็นเรื่องที่น่าเศร้า
ชีวิตของบุคคลผู้ใคร่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน สำหรับ Socrates
ท่านได้รับยาพิษ Gracchus ถูกสังหารด้วยท่อนไม้และก้อนหิน และองค์หนึ่ง
พระผู้ยิ่งใหญ่และบริสุทธิ์กว่าชนทั้งมวล ต้องถูกตรึงกับไม้กางเขน
นี่ดูเหมือนจะเป็นแต่เพียงตัวอย่าง ขณะนี้คุกของรัสเซียมีนักโทษเต็ม
และชายหญิงขบวนยาวเหยียด ผู้ซึ่งถ้าไม่มีจิตใจรัก

ชาติสูงส่งแล้วก็อาจจะมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายหรูหรา
ก็ถูกใส่โซ่ตรวนเคลื่อนไปสู่ความตายทั้งเป็นในไซบีเรีย
และมีอีกจำนวนมากเพียงไรในทุกประเทศที่ปิดตาของตนลงในความขัดสนและขาดแคลน
ถูกทอดทิ้งและดูหมิ่นเหยียดหยาม
สิ้นไร้แม้แต่ความเห็นอกเห็นใจอันจะถือได้ว่าเป็นความหวานชื่นอย่างยิ่ง?
ข้อนี้เราย่อมมองเห็น

แต่เรามองเห็นทั้งหมดหรือ?

ในระหว่างที่เขียน ข้าพเจ้าได้หยิบหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งขึ้นมาดู ในนั้นมีเรื่องสั้น ๆ
เรื่องหนึ่งซึ่งเห็นได้ชัดว่าแปลมาจากรายงานกึ่งราชการ
เกี่ยวกับการประหารนักสุญนิยม(Nihilist) 3 คนที่ Kieff – คือ Brandtner สัญชาติปรัสเซีย
ผู้ที่ไม่มีใครรู้จักซึ่งเรียกตนเองว่า Antonoff และ Ossinsky ผู้มีตระกูลสูง ณ
เชิงเครื่องประหาร พวกเขาได้รับอนุญาตให้จูบร่ำลากันเอง “แล้วเพชฌฆาตก็ตัดเชือก
คณะแพทย์ประกาศว่านักโทษสิ้นชีวิตแล้ว ศพของเขาถูกฝังไว้ที่เชิงตะแลงแกง
และนักสุญนิยมเหล่านี้จะถูกลืมตลอดไป” นี่เป็นเรื่องเรื่องราวที่กล่าวไว้ ข้าพเจ้าหาเชื่อไม่
ไม่ นักสุญนิยมเหล่านี้จะไม่ถูกลืม!

ในการสอบสวนนี้
ข้าพเจ้าได้กระทำไปในแนวทางแห่งความคิดของข้าพเจ้าเอง เมื่อข้าพเจ้าเริ่มคิดในเรื่องนี้
ข้าพเจ้าไม่มีทฤษฎีสนับสนุน ไม่มีข้อยุติที่จะช่วยยืนยัน
เพียงแต่ว่าในครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้ตระหนักถึงความทุกข์ยากอย่างยิ่งแห่งนครใหญ่นครหนึ่ง
มันก็ทำให้ข้าพ-เจ้าใจหายและตามทรมานข้าพเจ้า ไม่ยอมให้ข้าพเจ้าได้พักผ่อน
สำหรับจะคิดว่าอะไรที่ทำให้เกิดความทุกข์ยากนี้ขึ้นและจะแก้ไขได้อย่างไร
แต่จากการสอบสวนครั้งนี้ ได้มีบางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้า
ซึ่งข้าพเจ้ามิได้คิดว่าจะได้พบ และศรัทธาซึ่งสูญสิ้นไปแล้วก็กลับฟื้นคืนมา

ความปรารถนาในชีวิตหน้านับเป็นสิ่งธรรมดาและลึกซึ้ง
มันเติบโตขึ้นพร้อมไปกับความเติบโตเชิงพุทธิปัญญา
และบางทีจะไม่มีใครได้รู้สึกถึงโดยแท้จริงมากไปกว่าผู้ที่ได้เริ่มมองเห็นว่าเอกภพมีความใหญ่โ
ตเพียงไร และทัศนภาพซึ่งความก้าวหน้าในวิทยาการแต่ละขั้นเปิดเผยให้เราเห็น –
ทัศนภาพซึ่งไม่ต้องการสิ่งไรที่น้อยไปกว่านิรันดรภาพสำหรับจะสำรวจนั้น
มีไม่รู้จักสิ้นสุดเพียงไร แต่ในบรรยากาศทางความคิดในสมัยของเรานี้ สำหรับมนุษย์ส่วน

ใหญ่ซึ่งเพียงความเชื่อทางศาสนาอย่างเดียวได้เสื่อมอิทธิพลไปนั้น
ดูเหมือนว่าจะเป็นไปไม่ได้ที่จะมองความปรารถนานี้เป็นอย่างอื่นนอกไปจากความหวังที่เลื่อนล
อยแบบเด็ก ๆ อันเกิดขึ้นจากความนึกถึงแต่ตนเอง (egotism) ของมนุษย์
และไม่มีเหตุผลหรือความสมควรแม้แต่น้อย แต่ตรงกันข้าม
กลับดูเหมือนว่ามันจะไม่สอดคล้องกับความรู้ที่มีอยู่
บัดนี้
เมื่อเราได้วิเคราะห์และตรวจสอบความคิดที่ได้ทำลายความหวังในชีวิตหน้าลงดังนั้น
ข้าพเจ้าก็คิดว่าเราจะได้พบว่ามันมิได้เกิดมาจากการเปิดเผยทางวิทยาศาสตร์กายภาพใด ๆ
แต่จากคำสอนบางประการของวิชารัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
ซึ่งได้แผ่ซึมเข้าไปอย่างลึกซึ้งในความคิดในทุกทิศทาง

ความคิดเหล่านี้มีรากเหง้ามาจากหลักคำสอนต่าง ๆ
ที่ว่ามีแนวโน้มที่จะเกิดมนุษย์ขึ้นจำนวนมากกว่าที่จะหาเครื่องยังชีพได้
ว่าความชั่วร้ายและความทุกข์ยากเป็นผลแห่งกฎธรรมชาติ
และเป็นวิธีที่ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าไปได้
และว่าความก้าวหน้าของมนุษย์เป็นไปโดยพัฒนาการอย่างช้า ๆ ของชาติวงศ์
ยกเว้นแต่ที่ได้ระบายสีสันการตีความตามหลักเหตุผล
หลักคำสอนเหล่านี้ซึ่งได้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในฐานะสัจจะที่เห็นชอบด้วยกันแล้ว
ได้กระทำสิ่งที่การขยายวิทยาศาสตร์กายภาพมิได้กระทำ –
มันลดแต่ละบุคคลลงสู่ความไม่สำคัญ
มันทำลายความคิดที่ว่าจะต้องมีการคำนึงถึงความมีตัวตนของเขาในการจัดระเบียบของเอกภพ
หรือการรับรู้สิ่งที่เราเรียกว่าคุณสมบัติทางศีลธรรม

เป็นการยากที่จะปรองดองความคิดแห่งความเป็นอมตะของมนุษย์เข้ากับความคิดที่ว่าธรรมชาติทำลายมนุษย์โดยการนำเอามนุษย์เข้ามาเกิดในที่ซึ่งไม่มีที่ว่างสำหรับเขาอยู่เสมอ
เป็นไปไม่ได้เลยที่จะปรองดองความคิดแห่งพระผู้สร้างผู้ฉลาดและทรงพระกรุณาเข้ากับความเชื่อที่ว่าความทุกข์ยากและความเสื่อมทรามอันเป็นชะตากรรมของมนุษยชาติจำนวนมากนั้น
เป็นผลมาจากประกาศิตของพระองค์
ในขณะเดียวกันความคิดที่ว่ามนุษย์เป็นผลทั้งทางร่างกายและจิตใจของการปรับปรุงอย่างช้า ๆ
อันมีอยู่ตลอดไปจากพันธุกรรม
ย่อมแนะให้เห็นอย่างไม่สามารถจะต้านทานได้ถึงความคิดที่ว่ามันเป็นชีวิตของชาติวงศ์
หาใช่ชีวิตของแต่ละบุคคลไม่ ที่เป็นจุดประสงค์แห่งการมีอยู่ซึ่งมนุษยชาติ
ดังนั้นสำหรับพวกเราจำนวนมาก ความเชื่อซึ่งเป็น

เครื่องสนับสนุนที่เข้มแข็งที่สุดและเป็นเครื่องปลอบใจที่ลึกซึ้งที่สุดในสงครามและความโชคร้ายแห่งชีวิต ก็ได้หายไปและยังคงหายไปเรื่อย ๆ จากพวกเราจำนวนมากขึ้น ๆ

ในการสอบสวนเท่าที่เราได้กระทำมาแล้ว
เราได้เผชิญกับหลักคำสอนเหล่านี้และได้เห็นความผิดพลาดของมันแล้ว
เราได้เห็นแล้วว่าประชากรมิได้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้นเกินกว่าเครื่องยังชีพ
เราได้เห็นแล้วว่าการสูญเสียพลังของมนุษย์และความทุกข์ยากมากมายของมนุษย์นั้นมิได้เกิดจากกฎธรรมชาติ
แต่เกิดจากความโง่เขลาและความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ในการปฏิเสธที่จะปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎของธรรมชาติ
เราได้เห็นแล้วว่าความก้าวหน้าของมนุษย์มิได้เป็นไปโดยการเปลี่ยนแปลงสภาพของมนุษย์ตรงกันข้าม กล่าวโดยทั่วไป สภาพของมนุษย์ดูเหมือนจะเป็นเช่นเดียวกันเสมอ

ดังนั้นฝันร้ายซึ่งกำลังขับไล่ความเชื่อในชีวิตหน้าออกไปจากโลกสมัยใหม่ก็ย่อมจะถูกทำลายลง แต่มิใช่ว่าความยากลำบากทั้งหลายจะหมดสิ้นไป –
เพราะว่าถ้าเราหันไปในทางใดก็ตาม เราก็จะต้องเผชิญกับสิ่งที่เราไม่สามารถจะเข้าใจได้
แต่ความยากลำบากซึ่งดูเหมือนจะลงข้อยุติได้แล้วและไม่สามารถจะเอาชนะได้นั้นได้หมดสิ้นไปแล้ว ดังนั้นความหวังก็เกิดขึ้น

แต่มิใช่จะมีเพียงเท่านี้

วิชาเศรษฐศาสตร์ได้ถูกเรียกกันว่าศาสตร์อันชวนให้สลดใจ (dismal science)
และเท่าที่สอนกันอยู่ในปัจจุบันก็นับว่าไร้ความหวังและสิ้นหนทาง แต่ดังที่เราได้เห็นแล้ว
นี่เป็นเพียงเพราะว่าศาสตร์นี้ได้ถูกกดให้ต่ำลงและถูกล่ามโซ่เอาไว้ ความจริงต่าง ๆ
ของศาสตร์นี้ขาดหลุดอยู่ผิดที่ผิดทางไป ความสอดคล้องกันของมันถูกละเลย
คำที่ศาสตร์นี้จะเปล่งออกมาต้องถูกอุดไว้ในปาก
และคำประท้วงของศาสตร์นี้ต่อความผิดชั่วได้กลายเป็นการเห็นชอบกับความ อยุติธรรม
ถ้าหากได้รับการปลดปล่อย ดังที่ข้าพเจ้าได้พยายามจะปลดปล่อยให้เป็นเสรี –
โดยมีสมมาตรถูกต้องของตนเอง วิชาเศรษฐศาสตร์จะเรืองรองไปด้วยแสงแห่งความหวัง

เพราะว่าถ้าได้เข้าใจอย่างถูกต้องแล้ว กฎซึ่งเป็นตัวกำหนดการผลิตและการวิภาคเศรษฐ-ทรัพย์จะแสดงให้เห็นว่าความขาดแคลนและความอยุติธรรมแห่งสภาพสังคมปัจจุบันเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น ตรงกันข้าม มีทางเป็นไปได้ที่จะมีสภาพสังคมซึ่งความยากจนจะไม่เป็นที่รู้จักกัน

และบรรดาคุณสมบัติที่ดีกว่าและพลังที่สูงกว่าทั้งสิ้นในธรรมชาติของมนุษย์จะมีโอกาสพัฒนาขึ้นได้เต็มที่

ยิ่งกว่านี้

เมื่อเราได้เห็นว่าพัฒนาการแห่งสังคมมิได้ถูกควบคุมจากทั้งพระกรุณาพิเศษแห่งพระผู้เป็นเจ้าและชะตากรรมอันโหดเหี้ยม แต่โดยกฎซึ่งจะเปลี่ยนมิได้และโอบเอื้อ

เมื่อเราได้เห็นว่าเจตจำนงของมนุษย์เป็นปัจจัยอันใหญ่และเมื่อคิดถึงมนุษย์เป็นส่วนรวมแล้ว สภาพของเขาจะเป็นไปตามที่เขากระทำขึ้น เมื่อเราได้เห็นกฎเศรษฐศาสตร์

และกฎศีลธรรมเป็นสิ่งเดียวกันโดยสาระสำคัญ

และสัจธรรมซึ่งเห็นได้ด้วยสติปัญญาหลังจากที่ใช้ความพยายามอย่างเหนื่อยยากแล้วนั้น เป็นแต่เพียงสัจธรรมอันเดียวกับที่สำนึกทางศีลธรรมได้เห็นด้วยสัญชาตญาณอันรวดเร็ว

เช่นนี้ก็จะเกิดลำแสงส่องสว่างแก่ปัญหาของชีวิตแต่ละบุคคล คนไม่รู้กี่ล้านเช่นเดียวกับตัวเรานี้ ผู้ผ่านมาและยังกำลังผ่านมาในโลกของเราพร้อมทั้งความร่าเริงและความเศร้าโศก

ความเหนื่อยยากและความดิ้นรนพยายาม ความมุ่งมั่นและความกลัว

ความคิดความเข้าใจอันเข้มแข็งในสิ่งต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าการรู้สึก

ความรู้สึกร่วมกันอันเป็นมูลฐานสำหรับแม้แต่ความเชื่อที่แตกต่างกันที่สุด – ชีวิตน้อย ๆ ของพวกเขาก็จะไม่ดูเสมือนของเสียที่ไร้สาระนัก

ข้อเท็จจริงยิ่งใหญ่ซึ่งศาสตร์ในทุกแขนงแสดงให้เห็นก็คือความเป็นสากลทั่วไปของกฎ ไม่ว่าเขาจะค้นหากฎนี้ได้ที่ใด

จะเป็นในการร่วงหล่นของผลแอ๊ปเปิลหรือในการโคจรของดวงอาทิตย์คู่ (binary suns) ก็ตาม นักดาราศาสตร์ย่อมแลเห็นอิทธิพลของกฎอันเดียวกันซึ่งแสดงผลในส่วนที่เล็กที่สุดซึ่งเราอาจจะ

สังเกตระยะได้ดังที่กฎนี้ได้กระทำในระยะทางไกลเกินกว่าที่จะวัดได้ซึ่งศาสตร์ของเขาเกี่ยวข้องอยู่ จากขอบเขตที่อยู่พ้นกล้องดูดาวของเขาไป จะปรากฏเทห-
วัตถุที่เคลื่อนที่เข้ามาแล้วมันก็จะหายไปอีก ถ้าเขายังสามารถจะตรวจหาแนวทางของมันได้
เขาก็จะละเลยกฎนี้ เขากล่าวหรือว่านี่เป็นข้อยกเว้น? ตรงกันข้าม
เขากล่าวว่านี่เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของวงโคจรที่เขาได้เห็น
และพ้นจากที่เห็นได้ด้วยกล้องดูดาวของเขา กฎนั้นก็ยังเป็นจริง เขาคิดคำนวณ
และเมื่อเวลาผ่านไปหลายศตวรรษ การคำนวณของเขาก็ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริง

บัดนี้ ถ้าเราตรวจหากฎซึ่งกำหนดชีวิตของมนุษย์ในสังคม เราจะได้พบว่าทั้งในประ-

ชาคมที่ใหญ่ที่สุดและในประชาคมที่เล็กที่สุด กฎเหล่านี้ก็เป็นเช่นเดียวกัน
เราจะพบว่าสิ่งที่ได้เห็นในชั้นแรกซึ่งดูเหมือนจะเป็นความแตกต่างกันและข้อยกเว้นนั้น
เป็นแต่เพียงอาการสำแดงของหลักการอันเดียวกัน
และเราจะพบว่าในทุกแห่งที่เราสามารถจะตรวจหาได้
กฎแห่งสังคมจะเข้าไปพบกฎแห่งศีลธรรมและสอดคล้องกับกฎแห่งศีลธรรม
และในชีวิตของแต่ละประชา-คม ความยุติธรรมย่อมนำมาซึ่งรางวัล
และความอยุติธรรมนำมาซึ่งการลงโทษเสมอไม่มีพลาดแต่เราไม่สามารถจะแลเห็นกฎนี้ได้ในชีวิตของแต่ละบุคคล ถ้าเราจะดูเพียงแต่ชีวิตของแต่ละบุคคล
เราจะไม่แลเห็นว่ากฎแห่งสากลจักรวาลมีส่วนสัมพันธ์แม้เพียงเล็กน้อยกับความดีหรือความเลว
ความถูกต้องหรือความผิดชั่ว ความยุติธรรมหรือความอยุติธรรม *
เช่นนี้แล้วเราจะกล่าวหรือว่ากฎซึ่งแสดงให้ปรากฏในชีวิตของสังคมมิได้เป็นจริงในกรณีชีวิตของแต่ละบุคคล? ไม่เป็นการถูกหลักเหตุผลที่จะกล่าวเช่นนั้น
เราจะไม่กล่าวดังนั้นเมื่อกล่าวถึงสิ่งอื่นใดก็ตาม เราจะไม่กล่าวหรือว่า
นี่เป็นข้อพิสูจน์ว่าเรามิได้แลเห็นชีวิตทั้งชีวิตของแต่ละบุคคล?

กฎซึ่งวิชาเศรษฐศาสตร์ค้นพบก็เป็นเช่นเดียวกับข้อเท็จจริงและความสัมพันธ์ของสภาพทางกาย คือสอดคล้องกับสิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นกฎว่าด้วยพัฒนาการทางสมอง –
มิใช่ความก้าวหน้าอันจำเป็นและไม่สมัครใจ
แต่เป็นความก้าวหน้าซึ่งเจตจำนงของมนุษย์เป็นพลังริเริ่ม แต่ในชีวิตดังที่เราทราบกัน
พัฒนาการทางสมองจะก้าวหน้าไปได้เพียงเล็กน้อย
จิตใจมักจะไม่ได้เริ่มตื่นขึ้นก่อนที่พลังร่างกายจะเสื่อมลง – มันเพียงแต่มีความสำนึกอย่างสลัว ๆ
ถึงความรู้อันกว้างขวาง จะเริ่มเรียนรู้และใช้พลังของมัน
รับรู้ความสัมพันธ์และแสดงความเห็นอกเห็นใจใน

* เราจงอย่าหลอกลวงลูกหลานของเรา ถึงแม้จะไม่มีเหตุผลอื่นมากไปกว่าเหตุผลที่ Plato ให้ไว้ว่าเมื่อพวกเขาละทิ้งสิ่งที่เราบอกเล่าแก่พวกเขาในฐานะเป็นนิทานสุภาษิตทางศาสนา พวกเขาก็จะละทิ้งสิ่งที่เราบอกเล่าแก่เขาในฐานะเป็นความจริงด้วย คุณความดีซึ่งสัมพันธ์กับตนเอง โดยทั่วไปแล้วจะนำมาซึ่งรางวัล ไม่ว่าพ่อค้าหรือโจร ย่อมจะได้รับความสำเร็จมากขึ้นถ้าเขามีความสติ มีความรอบคอบและรักษาสัญญา แต่สำหรับคุณความดีซึ่งไม่สัมพันธ์กับตนเอง –

"มันดูเหมือนจะเป็นนิยายจากโลกของวิญญาณ
เมื่อมีผู้ได้รับสิ่งซึ่งสมควรแก่คุณความดีของตน
หรือมีคุณความดีที่สมควรแก่สิ่งซึ่งตนได้รับ"

เมื่อมันได้ละไปพร้อมกับการตายของร่างกาย ถ้าไม่มีบางสิ่งบางอย่างนอกจากนี้
นี่ก็ดูเหมือนจะเป็นความล้มเหลว ไม่ว่าจะเป็น Humboldt หรือ Herschel จะเป็น Moses
ผู้มองลงมาจากยอดเขา Pisgah จะเป็น Joshua ผู้นำกองทัพ
หรือเป็นหนึ่งในบรรดาดวงวิญญาณที่สดชื่นและอดทนที่ดำรงชีวิตอย่างสดใสอยู่ในวงแคบ ๆ
ก็ตาม ถ้าจิตใจและลักษณะนิสัยที่พัฒนาขึ้นที่นี่แล้วไม่สามารถจะก้าวหน้าไปได้อีก
ก็ย่อมจะดูเหมือนเป็นการไร้จุดหมาย
อันนับว่าไม่สอดคล้องกับสิ่งที่เราสามารถจะเห็นได้จากการจัดลำดับที่เชื่อมต่อกันของสากลจักรวาล

โดยกฎหลักมูลแห่งจิตใจของเรา –
นั่นคือกฎซึ่งวิชาเศรษฐศาสตร์อาศัยใช้ในการนิรนัย (deduction) ทั้งสิ้น –
เราย่อมไม่อาจจะนึกได้ถึงวิธีการที่ปราศจากจุดมุ่งหมาย แผนการที่ไม่มีจุดประสงค์
สำหรับธรรมชาติทั้งปวงเท่าที่เราได้พบในโลกนี้
การสนับสนุนของสติปัญญาและการใช้สติปัญญาที่มีในตัวมนุษย์ย่อมจะให้จุดมุ่งหมายและจุดประสงค์เช่นนั้น
แต่ถ้ามนุษย์เองไม่ขึ้นสู่ระดับสูงขึ้นหรือทำให้เกิดบางสิ่งบางอย่างที่สูงส่งขึ้นแล้ว
การมีอยู่ของเขาก็ไม่เป็นที่เข้าใจได้
ความจำเป็นเชิงอภิปรัชญานี้มีพลังเข้มแข็งมากจนถึงกับผู้ที่ปฏิเสธสิ่งอื่น ๆ
ที่มากกว่าชีวิตปัจจุบันแก่แต่ละบุคคลต้องถ่ายเทความคิดแห่งการทำให้เกิดความสมบูรณ์ได้
(perfectibili-ty) ไปสู่ชาติวงศ์ แต่ดังที่เราได้เห็นแล้ว
และก็สามารถจะทำให้การโต้แย้งสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้มากนั้น
ไม่มีอะไรเลยที่จะแสดงถึงความเจริญขึ้นของชาติวงศ์ในสาระสำคัญ
ความก้าวหน้าของมนุษย์มิใช่ความเจริญดีขึ้นในธรรมชาติของมนุษย์
ความเจริญก้าวหน้าอันทำให้เกิดอารยธรรมมิได้มีอยู่ในตัวมนุษย์ หากมีอยู่ในสังคม ดังนั้น
มันจึงมิได้มีอยู่ประจำคงที่และถาวร แต่อาจจะเสื่อมสูญไปเมื่อไรก็ได้ –
หรือที่ถูกก็คือมีแนวโน้มที่จะเสื่อมสูญไปอยู่เป็นนิจ ยิ่งกว่านี้
ถ้าชีวิตมนุษย์มิได้มีต่อไปพ้นจากที่เราเห็นในขณะนี้
เราในฐานะชาติวงศ์ก็จะต้องเผชิญกับความยากลำบากเช่นเดียวกับในฐานะแต่ละบุคคล!
เพราะว่าเป็นสิ่งแน่นอนว่าชาติวงศ์จะต้องสูญสิ้นไปเช่นเดียวกับที่แต่ละบุคคลจะต้องตาย
เรารู้ว่าเคยมีสภาพทางธรณีวิทยาที่ชีวิตมนุษย์ไม่อาจจะดำรงอยู่ได้ในโลกนี้
เราทราบว่าสภาพเหล่านั้นจะต้องกลับมาอีก แม้แต่เดี๋ยวนี้ ในขณะที่โลก

โคจรไปตามวิถีทางที่กำหนดไว้ หิมะที่ขั้วโลกเหนือก็ค่อย ๆ หนาขึ้นช้า ๆ และวาระอันหนึ่งค่อย ๆ เข้ามาใกล้ซึ่งหิมะจะไหลบ่ามาอีก
และน้ำทะเลทางใต้ซึ่งกวาดขึ้นไปทางเหนือก็จะฝังแหล่งอารยธรรมปัจจุบันไว้ใต้สมุทรดังที่มันอาจจะฝังสิ่งที่เคยเป็นอารยธรรมสูงเทียมเท่าอารย-ธรรมของเราเองไว้ในขณะนี้ก็ได้
ต่อจากยุคดังกล่าวไปวิทยาศาสตร์จะนึกเห็นโลกที่ตายแล้ว ดวงอาทิตย์ที่ดับมืด – วาระที่ดาวต่าง ๆ ในสุริยจักรวาลเข้าปะทะกันแล้วสลายตัวออกเป็นแก๊ส
และเริ่มการเปลี่ยนแปลงอันนับครั้งไม่ถ้วนอีก

เช่นนี้แล้วอะไรคือความหมายแห่งชีวิต –
ชีวิตที่ถูกจำกัดไว้ด้วยความตายอย่างสมบูรณ์และหลีกเลี่ยงมิได้? สำหรับข้าพเจ้า
ดูเหมือนเราจะเข้าใจได้เฉพาะในฐานะที่เป็นหนทางไปสู่อีกชีวิตหนึ่งเท่านั้น
และข้อเท็จจริงของมันก็ดูเหมือนจะอธิบายได้เพียงด้วยทฤษฎีอันหนึ่งซึ่งจะแสดงออกได้ก็แต่เพียงเป็นความเชื่อปรัมปราและสัญลักษณ์
และซึ่งได้ถูกแสดงออกในบางรูปในทุกหนทุกแห่งและตลอดเวลามาด้วยความเชื่อปรัมปราและสัญลักษณ์ทั้งหลายที่มนุษย์เราใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพยายามแสดงให้เห็นความคิดความเข้าใจอันลึกซึ้งที่สุดของตน

คัมภีร์ทั้งหลายของผู้ที่เคยมาอยู่และล่วงลับไปแล้ว – เช่นไบเบิล คัมภีร์ Zend Avesta พระเวท พระธรรมบท และคัมภีร์กุรอ่าน หลักคำสอนสำหรับเฉพาะกลุ่มของปรัชญาโบราณ ความหมายชั้นในของลัทธิศาสนาแปลก ๆ บัญญัติของสภาศาสนจักรต่าง ๆ คำสอนของ Fox, Wesley และ Savonarola ประเพณีของอินเดียนแดง และความเชื่อของคนป่าผิวดำ
เหล่านี้ล้วนแต่มีความคิดและแก่นอันหนึ่งซึ่งร่วมกัน –
นั่นคืออะไรบางอย่างซึ่งดูคล้ายกับจะเป็นความเข้าใจที่บิดเบือนแตกต่างกันไปในสัจธรรมขั้นปฐมอันหนึ่ง และจากลูกโซ่แห่งความคิดที่เราได้ติดตามมา
ดูเหมือนจะมีแสงของสิ่งที่เขาเหล่านั้นได้เห็นอย่างเลือนรางปรากฏให้เห็นแวบหนึ่งอย่างราง ๆ – นั่นคือลำแสงสลัวแห่งความสัมพันธ์ขั้นเด็ดขาด
ซึ่งความพยายามที่จะแสดงออกได้กลายมาเป็นแบบอย่างและนิยายอุปมาอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

สวนแห่งหนึ่งซึ่งมีต้นไม้แห่งความดีและความชั่ว
ไร่องุ่นแห่งหนึ่งซึ่งมีงานของพระผู้เป็นเจ้าจะต้องทำ ช่องทางช่องหนึ่ง –

จากชีวิตเบื้องหลังไปสู่ชีวิตเบื้องหน้า
การพิสูจน์และการต่อสู้ดิ้นรนซึ่งเราไม่อาจจะมองเห็นที่สิ้นสุดได้
จงดูไปรอบ ๆ ในขณะนี้
ณ ที่นี่และในขณะนี้ในอารยสังคมของเรา นิยายอุปมาโบราณยังมีความหมายอยู่
ความเชื่อปรัมปรายังคงเป็นความจริง
ยังคงมีวิถีทางแห่งหน้าที่นำไปสู่เหวแห่งเงามรณะอยู่บ่อย ๆ Christian และ Faithful
เดินไปตามถนนสายต่าง ๆ ที่มีงาน Vanity Fair และมีเสียงอาวุธกระทบเกราะของ Greatheart
Ormuzd ยังคงต่อสู้กับ Ahriman – เจ้าชายแห่งแสงสว่างกับอำนาจแห่งความมืด เขาผู้ซึ่งจะฟัง
เพลงรบเสียงดังแหลมยังคงมีอยู่
เพลงรบส่งเสียงเรียกซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนกระทั่งหัวใจที่ได้ยินเบ่งพองออก!
วิญญาณที่เข้มแข็งและความพยายามอันสูงส่ง โลกต้องการแล้วในบัดนี้
ความงดงามยังคงนอนอยู่ในที่คุมขัง และล้อเหล็กบดทับความดี ความจริง
และความงามที่อาจเกิดมาจากชีวิตมนุษย์
และสำหรับพวกที่เข้าช่วยรบร่วมกับ Ormuzd ถึงแม้เขาจะอาจไม่รู้จักกัน –
ในที่ใดที่หนึ่ง ณ กาลใดกาลหนึ่ง จะมีการเรียกรวมพล

ถึงแม้จะดูเหมือนว่าสัจจะและความถูกต้องได้ถูกกดขี่ครอบงำอยู่บ่อย ๆ
เราก็ไม่อาจเห็นมันได้ทั้งหมด เราจะเห็นมันได้ทั้งหมดอย่างไร?
เราไม่สามารถจะบอกได้ถึงทุกสิ่งที่กำลังผ่านไป แม้แต่ ณ ที่นี้
การสั่นของสสารซึ่งให้ความรู้สึกเป็นแสงและสีนั้น
ถ้าเลยจุดหนึ่งไปแล้วเราจะไม่สามารถแยกออก

เฉพาะในย่านความถี่ที่เหมาะสมเท่านั้นที่เราจะรับรู้ถึงเสียง
แม้แต่สัตว์ก็ยังมีประสาทรับความรู้สึกชนิดที่เราไม่มี และ ที่นี่?
เมื่อเปรียบเทียบกับสุริยจักรวาล โลกเราก็เป็นเพียงธุลีชิ้นหนึ่งที่ไม่สามารถจะสังเกตได้
และสุริยจักรวาลเองจะหดลงเป็นไม่มีอะไรเลยเมื่อวัดด้วยความลึกของดวงดาว
เราจะกล่าวหรือว่าสิ่งที่ผ่านพ้นไปจากสายตาของเรานั้นได้ผ่านไปสู่การถูกลืม? เปล่า
ไม่ใช่ไปสู่การถูกลืม ไกลพ้นขอบเขตความรู้ความเข้าใจของเราออกไป
บรรดากฎอันเป็นนิรันดรย่อมจะต้องมีอิทธิพลครอบงำ

ความหวังซึ่งเกิดขึ้นเป็นหัวใจของทุกศาสนา! กวีกล่าวพรรณนาถึง ผู้พยากรณ์ได้บอก

เล่าไว้ และหัวใจของมนุษย์เต้นเป็นจังหวะลึกที่สุดสนองตอบความจริงแห่งความหวังนี้ ข้อนี้ Plutarch กล่าวว่าเป็นสิ่งที่ผู้มีจิตบริสุทธิ์และผู้มีสายตาเฉียบแหลมกล่าวถึงตลอดมาในทุกภาษา ซึ่งท่านเหล่านี้เปรียบประหนึ่งยืนอยู่บนยอดเขาแห่งความคิดเมื่อมองผ่านมหาสมุทรอันมืดมนไป ก็เห็นเงาราง ๆ ของแผ่นดิน:

"วิญญาณของมนุษย์ ซึ่งถูกล้อมอยู่ ณที่นี้ด้วยกายและกิเลส
ไม่มีทางติดต่อกับพระผู้เป็นเจ้า ยกเว้นไว้แต่เท่าที่เขาจะเข้าถึงได้ในมโนภาพเท่านั้น
โดยใช้วิธีปรัชญา และโดยความฝันอันมืดมนชนิดหนึ่ง แต่เมื่อวิญญาณหลุดพ้นจากกาย
และถูกนำผ่านเข้าไปสู่อาณาจักรอันมองไม่เห็น ผ่านไม่ได้ และบริสุทธิ์
พระผู้เป็นเจ้าพระองค์นี้ก็จะทรงเป็นผู้นำและกษัตริย์ของพวกเขา ณ ที่นั้น
พวกเขาจะเปรียบเสมือนเกาะติดอยู่กับพระองค์เต็มที่
มองดูความสวยงามอย่างไม่รู้จักเหนื่อยหน่ายและตกแต่งความสวยงามนั้นอย่างหลงไหล
ซึ่งความงามนี้มนุษย์ไม่อาจจะพรรณนาหรือกล่าวเป็นถ้อยคำออกมาได้."

BLANK PAGE 566